

Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.
Kuninkaankatu 39
33200 Tampere
pirkanmaa@sl.fi
p. 040 515 4557

HALLINTOVALITUS

22.12.2016

Vaasan hallinto-oikeus

vaasa.hao@oikeus.fi

Asia: Valitus Lempäälän kunnan ympäristöjaoston päätöksestä 15.11.2016 § 68 (antopäivä 25.11.2016, dnro 2169/11.01.00/2015) myöntää ympäristölupa Destia Oy:lle kallion murskaukseen ja louhintaan tilalla Metsä-Pietilä (418-439-3-6)

Lempäälän kunnan ympäristöjaosto myönsi 15.11.2016 (§ 68) Destia Oy:lle ympäristöluvan kallion louhintaan ja murskaukseen Kuurnakorven kallioalueella, tilalla Metsä-Pietilä (418-439-3-6) Lempäälän kunnan Moisio kylässä (liite 1). Päätöksen varsinainen antopäivä on 25.11.2016 ja diaarinumero 2169/11.01.00/2015. Samassa kokouksessa ympäristöjaosto myönsi myös maa-ainesluvan kalliokiviaineksen ottamiseen (§ 67).

Ympäristölupa myönnettiin 10 vuodeksi. Destia Oy:n maa-aineslupahakemuksessa kiviainesten ottamisen kokonaismääräksi kerrottiin 550 000 k-m³ ja ottoajaksi 10 vuotta (vuotuinen ottomäärä 55 000 k-m³). Ympäristölupahakemuksessa mainittiin, että vuodessa tuotettaisiin maksimissaan 230 000 tonnia kalliomursketta.

Pyydämme, että Vaasan hallinto-oikeus kumoaa Lempäälän kunnan ympäristöjaoston myöntämän ympäristöluvan Destia Oy:lle. Toiminnalla olisi runsaasti haitallisia luonto- ja ympäristövaikutuksia ja se olisi ympäristönsuojelulain (527/2014) vastaista. Louhinta pirstoisi laajaa, yhtenäistä metsäaluetta, jota esimerkiksi maakuntakaavoitusta toteuttava Pirkanmaan liitto pitää luonnon ydinalueena. Louhinnalla ja murskauksella olisi myös negatiivisia vaikutuksia luonnon virkistyskäyttöön ja ihmisten viihtyvyyteen. Melko lähellä Kuurnakorven aluetta kulkee suosittu retkeilyreitti, Birgitanpolku. Erityisen ongelmallisia olisivat louhintaan ja murskaukseen liittyvät kiviaineksen kuljetukset, jotka halkoisivat Birgitanpolun ympäristöä.

Pirkanmaan maakuntakaava 2040

Pirkanmaan liitto on hiljattain julkaissut Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 ehdotuksen (viite 1). Kaavaehdotuksessa Kuurnakorven alue sisältyy Hervannan-Valkeakosken laajaan yhtenäiseen luonnon ydinalueeseen MK (Ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä maa- ja metsätalousalue). Merkintä pohjautuu kaavaa varten tehtyyn selvitykseen Pirkanmaan ekologisesta verkostosta (viite 2).

Maakuntakaavan kaavamerkinnöissä ja määräyksissä (viite 3) MK-merkintä määritellään näin:

”MK, Ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä maa- ja metsätalousalue.

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat yhtenäiset luonnon ydinalueet tai luonnon- ja kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet, joilla on tarvetta retkeilyn ja ulkoilun järjestämiseen. Alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa, ja ne tukevat luonnonympäristöjen

kytkeytyvyyttä, säilymistä ja virkistyskäyttöä. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätalouskäyttöä tai käyttöä vakituiseen tai loma-asumiseen.

Suunnittelumääräys:

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota maa- ja metsätalouden säilyttämiseen sekä ulkoilumahdollisuuksia parantavien polku- ja reittiverkostojen ja näihin liittyvien palvelujen järjestämiseen. Maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa tulee huomioida luonnon monimuotoisuuden ja muiden luontoarvojen säilyminen sekä välttää luonnonympäristöjen pirstoutumista.”

Maakuntakaavaehdotuksessa on erikseen osoitettu suuri joukko kiviainesten ottoalueita, jotka on arvioitu erillisessä Pirkanmaan POSKI-projektissa (Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen, viite 4). Kuurnakorven alue ei kuulu niihin, vaan sisältyy käyttötarkoitukseltaan käytännössä päinvastaiseen MK-alueeseen. Kuurnakorven louhinta ja murskaus tekisi siis osaltaan tyhjäksi maakuntakaavan tavoitteita.

Voimassaoleva maakuntakaava

Voimassaolevan Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa Kuurnakorven alue sisältyy laajaan MU-alueeseen (Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta). Kaavamerkintä antaa selvän viestin siitä, että kyseessä on virkistysalue, jolla tapahtuva louhinta ja murskaus olisi vastoin aluesuunnittelun tavoitteita.

Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelulain 6. luvussa, 49 §:ssä (Luvan myöntämisen edellytykset) todetaan seuraavaa:

”Ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa;
- [...]
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;”

YSL 1. luku 5 § (Määritelmät), 1 momentti:

”[...]

2) [Tässä laissa tarkoitetaan] ympäristön pilaantumisella sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

- a) terveyshaittaa;
- b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;
- [...]
- d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;
- e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;”

YSL 2. luku 11 § (Sijoituspaikan valinta), 2 momentti:

”Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan:

[...]

4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus.”

YSL 2. luku 12 § (Oikeusvaikutteinen kaava toiminnan sijoittamisessa):

”Luvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.”

Destia Oy:n ympäristölupa ja sen mukainen kallion louhinta ja murskaus Kuurnakorven kallioalueella ovat ympäristönsuojelulain vastaista toimintaa, koska se rikkoisi yllä mainittuja ehtoja esimerkiksi siinä, että alue on merkittävä virkistysalue (yleiseltä kannalta tärkeän käyttömahdollisuuden vaarantuminen). Maakuntakaavaehdotus ei ole vielä lainvoimainen, mutta se pitää ottaa lupaharkinnassa täysimääräisesti huomioon. Myös voimassaolevan 1. maakuntakaavan MU-merkintä kertoo siitä, että kyseessä on virkistysalue, jolla tapahtuva louhinta ja murskaus olisi vastoin aluesuunnittelun tavoitteita.

Myös Lempäälän yleiskaavassa, jolla ei ole oikeusvaikutusta, alueen kaavamerkintä on maa- ja metsätalousvaltainen alue, joka on tarkoitettu erityisesti ulkoilun ja ympäristönsuojelun huomioon ottavan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen (MM2). Esimerkiksi louhinta ja murskaus edustavat juuri sellaisia toimintoja, joita alueelle ei toivota. Kaavalla ei ole oikeusvaikutusta, mutta se on osoitus siitä, mihin suuntaan aluetta halutaan kehittää. Alueen jatkosuunnittelu on jätetty maakuntakaavatasolle, jolla käyttötarkoitus on määritelty aivan muuksi kuin kiviainesten otto (luonnon monimuotoisuuden ydinalue, virkistysalue).

Birgitanpolku on suosittu retkeilyreitti. Osa reitistä kulkee Ruskontien, Vanha-Hervannantien ja Koipitaipaleentien vartta. Reitti on täsmälleen sama, jota pitkin Destia Oy:n murskeet on tarkoitus kuljettaa pois Kuurnakorven louhinta-alueelta. Rekkoja ajaisi vuorokaudessa 40–50 autoa vuorokaudessa. Ympäristölupahakemuksessa mainitaan vain, että murskeen ajoreitti risteää Birgitanpolun kanssa Koipitaipaleentiellä.

Kiviaineksen kuljetuksista syntyvä melu ja pöly aiheuttavat haittaa ja raskas liikenne pienillä teillä vaaratilanteita retkeilijöille. Tämä on kohtuutonta, kun kyseessä on kuitenkin tunnettu retkeilyreitti ja maakuntakaavaankin merkitty virkistyspainotteinen alue. Melun osalta ohjearvot ylittävät Birgitanpolulla. Kuurnakorven louhinta, murskaus ja kiviaineksen kuljetus on vastoin ympäristönsuojelulain 49 §:n 2 momenttia (toiminta aiheuttaa terveyshaittaa ja ympäristön yleisen viihtyisyyden ja ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä).

Louhittavaksi suunnitellulla Kuurnakorven kallioalueella on lehtoihin ja soihin liittyviä luonnonarvoja. Tämä käy ilmi ympäristölupapäätöksestä, jossa siteerataan Destia Oy:n lupahakemusta. Alueen luontoselvityksen on tehnyt Faunatica Oy vuonna 2014. Selvitysalueelta löytyi jopa 10 metsälain (1093/1996) 10 §:n mukaista erityisen tärkeää elinympäristöä, minkä lisäksi rauhoitettu valkolehdokki kasvaa alueella kolmen esiintymän voimin. Nämä luonnonarvot ovat merkittäviä, ja niiden tuhoaminen louhinnalla on vastoin ympäristönsuojelulain 49 § 4 momenttia, joka kieltää toiminnan, joka huonontaa erityisiä luonnonolosuhteita.

Destia Oy:lle myönnetty ympäristölupa Kuurnakorven kallioalueen (tila Metsä-Pietilä 418-439-3-6) louhintaan ja murskaukseen tulee kumota ympäristönsuojelulain vastaisena.

Tampereella 22.12.2016

Larissa Heinämäki
puheenjohtaja

Juho Kytömäki
sihteeri

Liitteet

1. Lempäälän kunnan ympäristöjaoston ympäristölupapäätös 25.11.2016, dnro 2169/11.01.00/15 (pdf)
2. Tiedote päätöksestä ja valitusosoitus (pdf)

Viitteet

1. Pirkanmaan liitto (2016). Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Ehdotus. Maakuntahallitus 12.9.2016.
http://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/Maakuntakaava_2040_EHDOTUS_netti.pdf Viitattu 21.12.2016.
2. Pirkanmaan liitto (2014). Pirkanmaan ekologinen verkosto. Selvitys 4.12.2014. 30 s.
http://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/Ekologisen%20verkoston%20_LUONNOS%2022.10.2014.pdf Viitattu 21.12.2016.
3. Pirkanmaan liitto (2016). Kaavamerkinnot ja määräykset. Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Kaavaehdotus MKH 12.9.2016.
http://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/4_Merkinnat_maaraykset_MKH_120916.pdf Viitattu 21.12.2016.
4. Pirkanmaan liitto (2015). Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen Pirkanmaalla 2012–2015. 302 s.
http://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/NETTIIN_POSKI_kansineen.pdf Viitattu 21.12.2016.